

Sygn. akt I ACz 1846/14

POSTANOWIENIE

Dnia 8 października 2014 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący Wiceprezes SA:	Jacek Gołaczyński (spr.)
Sędzia SA:	Jan Gibiec
Sędzia SA:	Dariusz Kłodnicki

po rozpoznaniu w dniu 8 października 2014 r. na posiedzeniu niejawnym
we Wrocławiu

sprawy z powództwa: **K. P.**

przeciwko: **(...) w Niemczech**

o zapłatę

na skutek zażalenia strony pozwanej

na postanowienie Sądu Okręgowego w Opolu

z dnia 9 lipca 2014 r., sygn. akt VI GNc 21/14

w przedmiocie odrzucenia wniosku o ponowne zbadanie europejskiego
nakazu zapłaty

p o s t a n a w i a:

uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 9 lipca 2014 r., sygn. akt VI GNc 21/14, Sąd Okręgowy w Opolu VI Wydział Gospodarczy odrzucił wniosek pozwanego o ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy w Opolu w dniu

12 lutego 2014 r. W uzasadnieniu Sąd Okręgowy wskazał, że przesyłka

z europejskim nakazem zapłaty i pouczeniem została należycie doręczona w dniu

21 lutego 2014 r. i pokwitowana podpisem strony. Tymczasem pozwany dopiero

w dniu 23 maja 2014 r. złożył przedmiotowy wniosek o ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty, tłumacząc go wadliwym doręczeniem.

W ocenie Sądu I instancji nie została spełniona przesłanka warunkująca uznanie zasadności przyjęcia wniosku o ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty

do rozpoznania przewidziana w art. 20 ust 1 pkt b rozporządzenia

(WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiającego postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty, polegająca na niezwłocznym podjęciu przez pozwanego działań.

Pozwany nie zgodził się z tym orzeczeniem i zaskarżył je w całości, zarzucając mu naruszenie przepisów prawa procesowego mające wpływ na wynik postępowania, to jest:

I. art. 505²⁰ § 1 k.p.c. w związku z art. 20 ust. 1 pkt b i ust. 2 Rozporządzenia

Nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiającego postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty

(Dz. U. UE L 2006.399.1 z późniejszymi zmianami) (Rozporządzenie)

i art. 8 ust 1 Rozporządzenia Nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego

i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. dotyczącego doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1348/2000

(Dz. U. UE L 2007.324.79) poprzez utrzymanie w mocy europejskiego nakazu zapłaty z 12 lutego 2014 r. pomimo jego nieskutecznego doręczenia pozwanemu na skutek niespełnienia warunków określonych w art. 8 ust. 1 Rozporządzenia o doręczeniach tj. doręczenia europejskiego nakazu

zapłaty w języku, którego pozwany nie rozumie oraz nieuzupełnienia formularza według załącznika II Rozporządzenia o doręczeniach o dane jednostki, do której należy zwrócić w ciągu tygodnia dokumenty sporządzone w języku, którego pozwany nie rozumie, a w konsekwencji pozbawienie pozwanego możliwości skorzystania z prawa do odmowy przyjęcia dokumentów wynikającego z art. 8 ust. 1 Rozporządzenia o doręczeniach, co skutkowało pozbawieniem pozwanego możliwości obrony jego praw;

II. art. 20 ust. 1 pkt b Rozporządzenia w zw. z art. 505²⁰ § 1 k.p.c. poprzez

ich niezastosowanie, i art. 20 ust. 3 Rozporządzenia poprzez jego zastosowanie i odrzucenie wniosku pozwanego z 20 maja 2014 r. o ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty w sytuacji, gdy zaszły okoliczności, o których mowa w art. 20 ust. 1 b Rozporządzenia;

III. art. 20 ust. 2 Rozporządzenia w zw. z art. 505²⁰ § 1 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie oraz art. 20 ust. 3 Rozporządzenia poprzez jego zastosowanie i odrzucenie wniosku Pozwanego z 20 maja 2014 r. o ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty w sytuacji, gdy zaszły okoliczności,

o których mowa w art. 20 ust. 2 Rozporządzenia, tj. wydanie Europejskiego Nakazu Zapłaty było w sposób oczywisty błędne w świetle wymogów określonych w Rozporządzeniu (nieskuteczne doręczenie europejskiego nakazu zapłaty pozwanemu: jedynie w języku polskim, nieznanym pozwanemu i z niekompletnym pouczeniem) oraz ze względu na wyjątkowe okoliczności występujące w przedmiotowej sprawie (pozbawienie pozwanego możliwości obrony swoich praw oraz oparcie europejskiego nakazu zapłaty na nieprawdziwych informacjach zawartych w pozwie);

IV. art. 233 § 1 k.p.c. polegające na błędnej ocenie dowodów z przekroczeniem granic ich swobodnej oceny poprzez przyjęcie, że pozwany nie podjął niezwłocznie działań w celu sprzeciwienia się europejskiemu nakazowi zapłaty, podczas gdy pozwany złożył wniosek o ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty niezwłocznie po powzięciu informacji

o wszczętym przeciwko niemu postępowaniu egzekucyjnym, gdyż dopiero w tym momencie, z uwagi na nieskuteczne doręczenie mu europejskiego nakazu zapłaty, dowiedział się o wydanym przeciwko niemu europejskim nakazie zapłaty;

V. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. polegające na niewyjaśnieniu w uzasadnieniu postanowienia wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy oraz podstawy prawnej postanowienia;

VI. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. poprzez nieprzeprowadzenie przez Sąd Okręgowy wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez całkowite pominięcie wskazanych

we wniosku o ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty dowodów (stanowiących załączniki 6-12 do powyższego wniosku) potwierdzających bezzasadność roszczenia powoda z uwagi na to, że wystawione przez powoda faktury wystawione zostały bez podstawy prawnej – powód wykonywał w 2012 r. czynności na rzecz pozwanego jedynie na podstawie stosunku pracy łączącego go z pozwanym;

VII. art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c., polegające na sporządzeniu uzasadnienia postanowienia, które nie zawiera wskazania podstawy faktycznej oraz prawnej rozstrzygnięcia w zakresie powołanej przez pozwanego drugiej podstawy uzasadniającej zasadność wniosku o ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty (art. 20 ust. 2 Rozporządzenia), tj. zarzutu, że wydanie europejskiego nakazu zapłaty było w sposób oczywisty błędne w świetle wymogów określonych w Rozporządzeniu oraz ze względu na wyjątkowe okoliczności występujące w przedmiotowej sprawie.

Mając na uwadze powyższe pozwany wniósł o:

- rozpoznanie zażalenia przez Sąd Okręgowy w trybie art. 395 § 2 k.p.c. jako oczywiście uzasadnionego i o uchylenie postanowienia w całości oraz o uwzględnienie wniosku pozwanego z 20 maja 2014 r. o ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty poprzez uchylenie europejskiego nakazu zapłaty w całości, ewentualnie o rozpoznanie i uwzględnienie wniosku pozwanego zawartego w punkcie II petitum wniosku z 20 maja 2014 r. o ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty, tj. o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od europejskiego nakazu zapłaty;
- w przypadku nieuwzględnienia powyższego wniosku – o zmianę zaskarżonego postanowienia w całości i uchylenie europejskiego nakazu zapłaty w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, za obydwie instancje według norm przepisanych;
- ewentualnie, w przypadku nieuwzględnienia wniosku – o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Opolu z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania odwoławczego.

W uzasadnieniu pozwany podniósł, że europejski nakaz zapłaty nie został mu doręczony skutecznie, bowiem załączone do niego zgodnie z Rozporządzeniem o doręczeniach pouczenie było niekompletne, a w konsekwencji pozwany nie mógł skorzystać z przysługującego mu na podstawie art. 8 ust. 1 przedmiotowego Rozporządzenia o doręczeniach prawa do odesłania dokumentów sporządzonych w nieznanym mu języku. Pozwany nie był w stanie wnieść sprzeciwu od europejskiego nakazu zapłaty w terminie 30 dni od daty nieskutecznego doręczenia, ponieważ zarówno pouczenie o sposobie i terminie na wniesienie tego środka, jak i formularz do wniesienia sprzeciwu przeciwko europejskiemu nakazowi zapłaty również przesłane zostały pozwanemu wyłącznie w języku polskim.

Jak stwierdzono w uzasadnieniu, pozwany dowiedział się o postępowaniu prowadzonym przeciwko niemu i wydaniu europejskiego nakazu zapłaty dopiero w maju 2014 r. w związku ze wszczęciem postępowania egzekucyjnego przeciwko pozwanemu i wydaniem zakazem dokonywania płatności przez pozwanego.

Po powzięciu wiadomości o toczącym się postępowaniu egzekucyjnym pozwany skontaktował się z prawnikiem – początkowo niemieckim, a w następnej kolejności

z prawnikiem polskim i niezwłocznie podjął działania w celu pozbawienia mocy europejskiego nakazu zapłaty. Zdaniem pozwanego niezasadne jest uznanie,

iż mógł on podjąć stosowne czynności od 21 lutego 2014 r., tj. od podpisania zwrotnego poświadczenia odbioru przesyłki z europejskim nakazem zapłaty. Pozwany wskazał ponadto, że złożenie wniosku o ponowne badanie europejskiego nakazu zapłaty na w/w podstawie, tj. art. 20 ust. 2 Rozporządzenia, nie jest ograniczone żadnym terminem. W okolicznościach przedmiotowej sprawy zostały spełnione obie przesłanki, o których mowa w art. 20 ust. 2 Rozporządzenia.

W uzasadnieniu podniesiono również, że istnieją podstawy, by twierdzić, iż powód wystawiając faktury, za które zapłaty dochodzi w niniejszym postępowaniu, mógł dopuścić się przestępstwa oszustwa, w tym również w zakresie podatkowym. Pozwany złoży, zarówno w Polsce, jak i w Niemczech, zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez powoda. Okoliczność powyższą pozwany uznał za mieszczącą się w zakresie pojęcia „innych wyjątkowych okoliczności” wskazanych w art. 20 ust. 2 Rozporządzenia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie.

Znajdujące zastosowanie w rozpatrywanej sprawie rozporządzenie (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiające postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty (Dz. Urz. UE. L 399 z 30 grudnia 2006 r., s. 1-32) przewiduje trzy podstawy stosowania środka prawnego w postaci wniosku o ponowne badanie europejskiego nakazu zapłaty. Po pierwsze, wniosek przysługuje pozwanemu w sytuacji, gdy nakaz zapłaty został doręczony w jeden ze sposobów przewidzianych w art. 14 rozporządzenia oraz doręczenie to nie nastąpiło w odpowiednim czasie umożliwiającym mu przygotowanie się do obrony, bez winy z jego strony (art. 20 ust. 1 lit. a rozporządzenia). Po drugie, w sytuacji gdy pozwany nie miał możliwości sprzeciwienia się roszczeniu z powodu siły wyższej lub z powodu nadzwyczajnych okoliczności, które były przez niego niezawinione (art. 20 ust. 1 lit. b rozporządzenia). Warunkiem dopuszczalności podniesienia powyższych zarzutów jest to, aby pozwany podjął działania w obydwu przypadkach niezwłocznie (art. 20 ust. 1 in fine rozporządzenia). Z kolei trzecia podstawa umożliwiająca ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty obejmuje sytuacje, gdy wydanie nakazu zapłaty było w sposób oczywisty błędne w świetle wymogów określonych w omawianym rozporządzeniu lub ze względu na inne wyjątkowe okoliczności.

Pierwsza z wymienionych podstaw wniosku o ponowne badanie europejskiego nakazu zapłaty została ograniczona do sposobów doręczeń określonych w art. 14 rozporządzenia, obejmujących doręczenia dokonywane bez potwierdzenia odbioru przez pozwanego. Ograniczenie tej podstawy do wskazanych rodzajów doręczeń uzasadnione jest okolicznością, iż cechuje je tylko wysokie prawdopodobieństwo, a nie całkowita pewność, że doręczany dokument dotarł do adresata.

Druga podstawa stanowi klauzulę generalną odnoszącą się do wszystkich przypadków, których przyczyną jest siła wyższa lub nadzwyczajne okoliczności. Podstawa ta ma zastosowanie do wszystkich sposobów doręczeń przewidzianych w art. 13 i 14 rozporządzenia. Przedstawiciele nauki opowiadają się za szeroką wykładnią tego pojęcia, gdyż stanowi to pewnego rodzaju rekompensatę za wprowadzenie w rozporządzeniu modelu postępowania jednostopniowego. Zgodnie z taką interpretacją uzasadnieniem wniosku o ponowne badanie mogłoby być zawinione działanie pełnomocnika procesowego. Jako przykład nadzwyczajnych okoliczności wskazuje się także pobyt pozwanego w szpitalu lub na urlopie. Wspólnym dla obu wskazanych podstaw warunkiem dopuszczalności jest, aby pozwany podjął działania „niezwłocznie” (art. 20 ust. 1 in fine rozporządzenia).

Z uwagi na okoliczność, że instytucja ponownego badania europejskiego nakazu zapłaty jest regulacją autonomiczną, nie wydaje się możliwe, aby państwa członkowskie mogły ograniczać ten środek, przewidując termin do jego wniesienia.

Ostatnia podstawa wniosku o ponowne badanie, przewidziana w art. 20 ust. 2 rozporządzenia, dotyczy sytuacji, gdy wydanie nakazu zapłaty było w sposób oczywisty błędne w świetle wymogów określonych w rozporządzeniu lub ze

względem na inne wyjątkowe okoliczności. W pierwszym przypadku wniosek o ponowne badanie można oprzeć na podstawie naruszenia przepisów rozporządzenia

takich jak np. art. 2, 3, 4, 6 lub 7. Naruszenie przepisów rozporządzenia powinno być „oczywiste”. Sformułowania „oczywiste naruszenie przepisów” nie należy interpretować w kategoriach ograniczenia zakresu działania tej podstawy wniosku.

W sytuacji, w której istnienie przesłanek warunkujących wydanie nakazu jedynie budzi wątpliwości lub ich brak nie może zostać bez zastrzeżeń stwierdzony,

nakaz nie powinien utracić mocy (zostać uchylony). Wniosek o ponowne badanie

nie powinien zostać uwzględniony, jeśli nie ma możliwości, aby w sposób

niebudzący wątpliwości stwierdzić, że którakolwiek z przesłanek do wydania europejskiego nakazu zapłaty nie była spełniona. Ciężar dowodu w tym zakresie spoczywa na pozwanym. W doktrynie opowiedziano się za szeroką wykładnią

tej podstawy wniosku⁽¹⁾. Podstawą wniosku o ponowne badanie europejskiego

nakazu zapłaty mogą być również inne wyjątkowe okoliczności, obejmujące przypadki, gdy europejski nakaz zapłaty oparty został na nieprawdziwych informacjach zawartych w pozwie (A. Harast, Postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty, Warszawa 2013, s. 301 i n. Zob. też M. Zalisko, Instrumenty prawne w obszarze współpracy sądowej w sprawach cywilnych i handlowych

w Unii Europejskiej, Warszawa 2013, s. 287 i n.).

Na gruncie przedmiotowego stanu faktycznego znajduje uzasadnienie powołanie się przez pozwanego na wyjątkowe okoliczności, o których mowa

w art. 20 ust. 2 rozporządzenia, co daje podstawę do uwzględnienia zażalenia. Należy przyjąć, że przytoczone przez pozwanego twierdzenia dotyczące wystawienia przez powoda bez podstawy prawnej faktur, na których został oparty wydany

w niniejszej sprawie europejski nakaz zapłaty, odpowiadają sformułowanym

powyżej kryteriom w ramach wskazanej przesłanki ponownego zbadania europejskiego nakazu zapłaty (podanie w pozwie nieprawdziwych informacji). Wprawdzie na obecnym etapie postępowania podnoszone przez pozwanego okoliczności wskazują zaledwie na podejrzenie sfalszowania spornych dokumentów, co wymaga dopiero potwierdzenia w toczącym się postępowaniu karnym, jednak nie sposób nie uznać, że taki stan rzeczy wywołuje uzasadnione wątpliwości co do wydania europejskiego nakazu zapłaty zgodnie z wymogami określonymi

w rozporządzeniu, a zatem w świetle przytoczonej wykładni przepisów rozporządzenia można mówić o wydaniu europejskiego nakazu zapłaty w sposób oczywiście błędny. W tej sytuacji odmowa ponownego zbadania europejskiego nakazu zapłaty, pomimo niezłożenia przez pozwanego sprzeciwu od nakazu

w terminie 30 dni od jego doręczenia za zwrotnym potwierdzeniem odbioru

(zgodnie z art. 16 ust. 2 rozporządzenia), prowadziłaby do nieuzasadnionego pozbawienia pozwanego możliwości obrony jego praw i pozostawałaby

w sprzeczności z celem zawartej w cyt. rozporządzeniu regulacji dotyczącej środków prawnych przysługujących w postępowaniu w sprawie europejskiego nakazu zapłaty.

W świetle przytoczonych powyżej okoliczności orzeczono jak na wstępie (art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.).

KP